

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

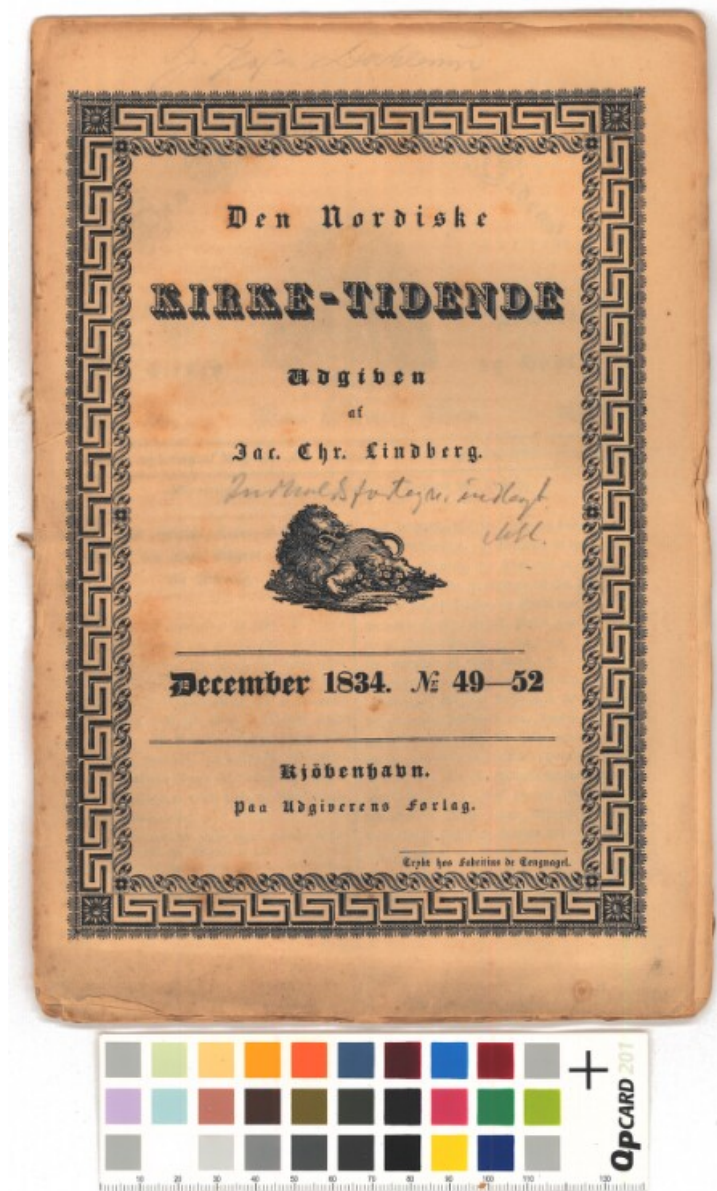
Titel: Professor Clausens Kneps ad Sogne-Baandets Lösning

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Professor Clausens Kneps ad Sogne-Baandets Lösning", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1834_542-txt-shoot-idm101/facsimile.pdf (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Den Nordiske Kirke-Tidende

et Ager
for Kirken

Skrift
og Skolen

Nr. 50. Trede Søndag i Advent 1834.

Udgivet og forlagt af Mag. Jac. Chr. Lindberg. Trykt hos Fabricius & Cønningsel.

Udse trykkes. I Høbenhavn Postkædet den 13 December 1834. Theodinus.

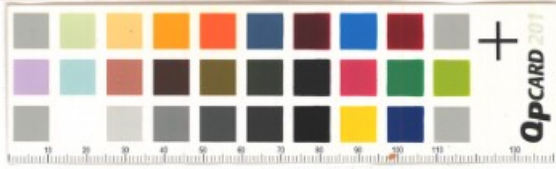
Professor Clausens Aneks ad Sogne- Haandels Kønning.

Enten man læse det paa Engelsk eller Tysk,
Læselyst er det for Læstidens Ven!
P. N. Gøtberg.

Professor Clausen har nylig i Maanedst-Skrif-
tet for Litteratur (VI. H.) skrevet et udtømmende
om Nærke-Forhøjsningen ved Taastrup, og da han
ad en lang Dødsal kommer til det samme Næstet
som jeg, at naar man ikke vil behøve Samvirk-
ighederne paa nogen af Siderne, naar man lade
det blive en fri Sag for Prest og Menighed,
som det somme overens, enten de vil forlægge
„Tjandren og alle hans Hjæringer, og alle
hans Bøker“ eller „Dødsfad og Lynd“, saa jo
med vi dog endelig at være blevet enige om det
Praktiske Sprogmaal, og Professorens vedvæ-
rende Villighed med mig, kan jeg da højest
stanke ham.

Dog, Professoren lod mig, vedværende, ikke
saae Stunder til at glæde mig over, at han dog
endelig havde givet den virefellige Samvirk-
heds-Frihed sin Stemme, en Frihed, vi saa-
denaar alle mange til i samme Ord, som vi har
en Samvirkighed; thi Professoren skænder sig
særlig paa det Beskæftige og yndelige med Sog-
ne-Haandels Kønning, som Næstet, der kun
haaetrukket skal være sat i en Sags Fortidelse
med hinc kirkefælle Sprogmaal.

Ved denne Villighed saa vi da at her, der
kan jo vel være, at Professoren om Sogne-Haan-
dels Kønning ved første Oikast har været Anbefal-
ende, som ethvert Forslag, der gaar ud paa at
bringe den „særlige Frihed og Lighed“ til-
bage i et eller andet Forhold i Verden; men i et
ganste andet Løb paa denne Sags Forslag
at vise sig for den samvirkende (!) Betragtning,
der setter sig ind i den uengang givne Befælgelighed,
og knytter det endeløse Forhold til de mange

Den Nordiske Kirke-Tidende

et Ager
for Kirken

Skrift
og Skolen

Nr. 50. Trede Søndag i Advent 1834.

Udgivet og forlagt af Mag. Jac. Chr. Lindberg. Trykt hos Fabricius & Cønningsel.

Udse trykkes. I Holtenhøys Postkædet den 13 December 1834. Theodim.

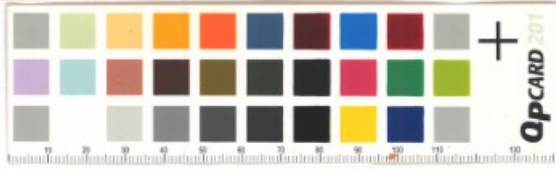
Professor Clausens Aneks ad Sogne- Haandels Kønning.

Enten man læse det paa Engelsk eller Tysk,
Læstest og er det som Læstestand Vær!
P. N. Gøtberg.

Professor Clausen har nemlig i Maanedst-Skrif-
tet for Litteratur (VI. H.) skrevet et utvømmet sig
om Nærke-Forbudsloven ved Naalen, og da han
ad en lang Dødsel kommer til det samme Næstet
som jeg, at naar man ikke vil behøve Samvirk-
tighederne paa nogen af Sideren, maa man lade
det blive en fri Sag for Prest og Menighed,
som deres komme overens, enten de vil forbyde
„Tjandren og alle hans Hjælpere, og alle
hans Bønder“ eller „Dødsfad og Lynd“, saa jo
med vi dog endelig at være blevet enige om det
Praktiske Sprogmaal, og Professorens vedvæ-
rende Villighed med mig, saa jeg da højest
skanke ham.

Dog, Professoren lod mig, vedværende, ikke
saae Stunder til at glæde mig over, at han dog
endelig havde givet den vakkellige Samvirk-
tigheds-Frihed sin Støtte, en Frihed, vi saa-
denbar ikke mange til i samme Grad, som vi har
en Samvirkethed; thi Professoren skænder sig
særlig paa det Beskæftigede og prestere med Sog-
ne-Haandels Kønning, som Næstet, der kun
haaetrukke skal være sat i en Sags Fortidelse
med hinc kirkefælle Sprogmaal.

Med denne Villighed saa vi da at her, der
saa jo nok var, at Forslaget om Sogne-Haan-
dels Kønning ved første Oikast har meget Anse-
lende, som ethvert Forslag, der gaar ud paa at
bringe den „særlindelige Frihed og Lighed“ til-
bage i et eller andet Forhold i Verden; men i et
ganste an det Tid paa denne Sags Forslag
at vise sig for den samvirkelige (!) Betragtning,
der setter sig ind i den ordgang gjensidighed,
og knytter det endeløse Forhold til de mange

ander, med hvilke det staaer i Forbindelse. Det vilde derfor være meget at ønske, hvor den foretagne Professor ved, at en søgsmålig Mand vilde vænne sig Vejning og sit Beskjæftigelse med forskellige juridiske Forhold til at oplyse de naturlige Forsøg, af den foreslaaede Løsning, med Hensyn til Nærheden og Etlevæsen og det berøgtlige Ud, følger som uden Tvivl vilde fremtids sig store vidt, endog der af dem, der ønske for dette Forsøg, bliver, som det synes, med sine Personlighed gaar den over denne Side af Søgen. Det er indlydende alle Prof's Mening, at Hensyn til Helgum stalle behøves, for at vædne sadant et Forsøg, saavelge det bliver afslædt og taget til Hjerte, at „Samfund-Oplysnings“ have til de Operationer i Været, der mindst stalle foretages uden stielig Grund!

Saaend Professoren, ogilag jeg, ubekendt med Søgen, lid til dette Forsøg, maatte jeg nødvendig tænke, at Forslaget om Søgen's Væsende Løsning var et af Dognets mange revolutionære og jafødmigste Gæster sigende til at vende op og ned paa hele det Berøgtlige Ederstat, endog Samvittigheds-Frihed kan var et stort Paasat, Vedkommende ei Alt for stielig detjende dem af, for at give det stielte Sag et frukt Ede.

Wist nok kunde jeg, hvem Forslaget baade er kommet fra og vil til det Været blive foresaget af, med stielte beslage mig over en Fremtid, der, herer den sandt Indgang, maatte stille min Berøgtlige Caracte i en Stregge, den stielig alle foresagte; men jeg vil saavelge mindre des Hage mig dættret, som denne Kommissio er mig vilig vederfaaret fra en Side, langt anderledet uværet og langt bedre forstaaede end her, og med Berøgtlig Stielthed kan jeg, Gud sine Lov! have mig over enhver Vistand, Men kunde naar stielte at stille paa mig som fredebeskyttende Vedtagge.

Jeg vil altsaa blot vende mig til Søgen,

en Sag, hvis Ulykkelighed er stielklar og hvis Ulykkelighed Man snart vil lære, hvor den endnu maatte være ubekendt.

Norsk man jeg da hele Været erinder, at den Vejning af Søgen's Væsende, jeg har foreslaet og i min „Aparriske Beretning“ af den Danske Stats-Rikse" stiede fra alle Eder at oplyse og afslæde, er stiel alle Videt end Uvædslen af Riaden havner med gamle Frihed ved Confirmation og Communion til Barne-Daaben, og denne samme Friheds Uvædslen stiel hele Landet.

Naar Man nu ved denne Ulykkelighed maatte paa, at det, for hvem der stiel sig ind i den enegang gieme Ulykkelighed, er en stielstielig Plan til at indføre den „evendellige Frihed og Ulykkelighed og at det er en „Samfund-Oplysning“, der herer til de foreslaede Operationer, Man stielge man gieme sig da er stielstiel sig, midtst tall, udyre-latterstielstiel; thi den Løsning eller Læstiel af Søgen's Væsende, som stielstiel og stielstiel sig under Gud i Riaden hava, herer dog vil til den „enegang gieme Ulykkelighed“, der i Berøgtlig Været stiel alle stielstielstiel ved, at Barne-Daaben blev sigesaa sig, som Confirmation enen og Communion enen allerede er.

Naar Man altsaa vil tale stielstielstiel om mit Forslag, da man Man nødvendig lade alle saadanne Ulykkelige Vedkommende fare, indtræmme, at Friheden uden at berøgtlig fare kunde i Riaden have utværet til Barne-Daaben og da i sin Riadenhavne stielstielstiel stielstiel hele Landet, stiel det er sin Spørgsmaal, om den Forandring er Umagen værd?

Et det nu i Riadenhavne er Været Omske, at kunne lade deres Været lade af hvilken Prof de stiel vilde, behøver inter Været, og at dette Omske kan have en meget reel Grund, har stiel de stiel ubehagelige Optris i sine stielstielstiel for al Tæst, ved at oplyse, at Været ingen stielstiel stielstielstiel, saa det kan være en Samvittigheds Sag, at lade stiel Været lade af sin

Jens H.

ander, med hvilke det staaer i Forbindelse. Det vilde derfor være meget at ønske, hvor den foretagne Professor ved, at en søgsmålig Mand vilde vænne sig Vejning og sit Beskjæftigelse med forskellige specielle Færdigheder til at oplyse de naturlige Følger, af den foreslaaede Løsning, med Hensyn til Nærheden og Stærken af den berøgtelige Vid, Følger som uden Tvivl vilde frembringe sig saare tidt, endogsaa der af dem, der ønske sig dette Forslag, bliver, som det synes, med sine Personligheder gaar hen over denne Side af Sagen. Det er indlydende alle Prof's Mening, at Hensyn til Helgernes Skæde behøves, for at værdre skadent et Forslag, saalænge det bliver uskadt og taget til Hjerte, at „Samfundets-Oplysnings“ have til de Operationer i Været, der mindst skade foretages uden stielig Grund!

Saaend Professor, ogilag jeg, ubekendt med Sagen, lid til dette Forslag, maatte jeg ubekendt tørste, at Forslaget om Sagens Værdighed Løsning var et af Dagens mange revolutionære og jafødsomme Gæster sigende til at vende op og ned paa hele det Vergeelige Skæde, endogsaa Samvittigheds-Frihed kan var et saart Paasid, Vedkommende ei Alt for stielig detjende dem af, for at give det stielte Sag et saart Skæde.

Wist nok kunde jeg, hvem Forslaget baade er kommet fra og vil til det Verdit blive foresaget af, med Hætte beslage mig over en Fremtid, der, herer den saart Indgangs, maatte stille min Vergeertige Caracte i en Skæppe, den stielig alle foresigter; men jeg vil saamaget mindre des Hage mig dættret, som denne Skædselse er mig vilig vedføret fra en Side, langt anderledes uværet og langt bedre forstaaet end her, og med Vergeertig Stæthed kan jeg, Gud sine Lov! have mig over enhver Vistand, Men kunde saar stielte at kasse paa mig som freddesforværende Vedtægter.

Jeg vil altsaa blot holde mig til Sagen,

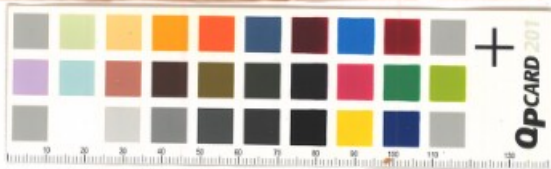
en Sag, hvis Ulykkelighed er selvsagt og hvis Ulykkelighed Man snart vil lære, hvor den endnu maatte være ubekendt.

Hvis man jeg da hede Løsten erinder, at den Vejning af Sagens Værdighed, jeg her foreslaaer og i min „Aparriske Beretning“ af den Danske Stats-Rikse“ stæde fra alle Sider at oplyse og anbefale, er stielte indtillid og viden af Riaden havner med gamle Frihed og Confirmation og Communion til Barne-Daaben, og denne samme Friheds Ulykkelighed til hele Landet.

Maar Man nu ved denne Ulykkelighed maake paa, at det, for hvem der stæde sig ind i den ene gang gieme Ulykkelighed, er en stielig Plan til at indføre den „opvækkende Frihed og Ulykkelighed“ og at det er en „Samfundets-Oplysning“ der herer til de foretagne Operationer, Man stielte man gieme sig; da er Stielig jo, midtstalt, udyre-Latterligt; thi den Løsning eller Løsthed af Sagens Værdighed, som stielig og begrundet finder End i Riaden hære, herer dog vil til den „en gang gieme Ulykkelighed“ der i Vergeertig Verstand stielte alle freddesforværende, at Barne-Daaben blev ligesaa stielte, som Confirmationen og Communionen allerede er.

Maar Man altsaa vil tale forstielig om mit Forslag, da man Man notorisk lade alle saar denne Ulykkelighed Vedkommende saar, indtræder, at Friheden uden at vergeertig hære kunde i Riaden have utværet til Barne-Daaben og da i sin Riadenhavne Skædselse stielte hele Landet, ja det er sin Spørgsmaal, om den Forandring er Umagen værd?

At det nu i Riadenhave er Værdig Onske, at kunne lade deres Værd lade af hvilken Prof'de vilde vilde, behøves inter Verdit, og at dette Onske kan have en meget reel Grund, her stielte de siere ubekendte Optris i sine Skæde sat uden for al Tæst, ved at oplyse, at Vergeertig ingen kunde forette Løsten end, saa det kan være en Samvittigheds Sag, at lade sit Værd lade af sin

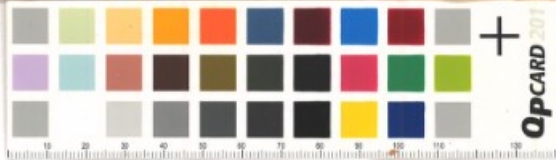

Sogne Præst. Jo mere Man nu ogsaa tænker paa den naturlige Forbindelse mellem Døds og Confirmation, som selv Professor Clausen indrømmer, det hæerte Udsætt, at Døds-Pagten maaskee være en og den samme ved begge Handlinger, da det jo er den ved Døden opretholdt Pagt Man ved Confirmationen skal bekræfte i. Enten man der altsaa ser sig for, at alle Præster igien oprette samme Døds-Pagt, eller Overdragen deraf man blive ligesaa til som Beforsættelse deri, naar de hviddelige Handlinger ei til skal blive først særlige og Samvirkende dem selv. Professor Clausen mener nu vist nok, at Forstællen paa, enten Man ved Døden følger Gudslen eller ikke, er alt for ubetydelig til derfor at lade Sogne-Boandet; men dets Sammenhæng har det igien paa den særlige Maade Sogne-Boandet med Kirke-Samfundet, dets ved han jo godt, at Forsættelsen ikke er den eneste Punkt ved Døden, og endelig har han jo selv denne Mening for sig, at Ritualer derfor maaskee forandres, saa Præsterne faar Lov til at følge hver sin Overbeviisning. Hverledes skal nemlig Præstene faa Lov heri, uden at Sogne-Bollerne ogsaa sig Lov til at følge deraf og selv rædde for, ved hvilken Præst de vide lade dets?

Jo siger Professoren, det skal sies ved indbyrdes Overenskomst mellem Præsten og hans Menighed, og det er det sagt, men hverledes faar Man Præsten og hans Menighed til at komme overens om, hvem af dem der skal handle imod dets Overbeviisning? Mener Professoren maaskee deraf den Høitensse Udsætt, saa Præsten skal dets i Dag paa denne og i Morgen paa sin Maade, efter som Et af hans Sogne-Boall forlanger? Det dig vel næppe, thi da blev jo, alt andet særegnet, Præstens Samvirkende tungest sagsomt! Men er det da Professorens Mening, at de fleste Stænder skal gaae, saa de der blev i Ministeren, det være sig nu Præsten eller Endet af hans Sogne-Boall, skal sies dets Sam-

virkende tilfærd med Stemme-Ekler, og her han betænk, at ingen Sogne-Præst er udsættelig, og at derfor, jo bedre han i Dag kommer overens med sin Menighed om Døden, desto mindre vil hans Overbeviisning, i Morgen, en kan er of mest Overbeviisning, hant komme til Rette med den. Til ei altsaa rættelig, at det, trods de særlige Døds-Pagter, skal være Samvirkendes-Færd hant for Præst og Menighed, ja vel ei ikke organiserer Lov og Spid og Samvirkendes-Drang, saa Præsten enten skal sies Overbeviisning som man sies Klader, eller Menigheden skal sies Overbeviisning, som Man sies ter Begal, da maaskee Sogne-Boandet ved Døden jo nødvendig sies, og er Kirke-Samfundet ikke opløst ved at Præsten dets særlig, her det dig vel ingen Ned, det opløst ved, at Till f. Ex. skende de dets i Sogne-Boall, lade dets Been dets i Helligeste-Kirke. Det er Man derfor, hvortill Till i Kladerman mellem to Døds Døds sies fra et Sogn til et Klader, uden dets i mindre Maade at forandre dets Overbeviisning om Døds-Pagten, hvis de her Men, da sies jeg men, Alt taler for, at Sogne-Boall blev i Kladerman ligesaa til som Confirmationen og Kommunionen allerede er, og dets, maaskee eller gjengigt, dets ene og alle de den Sogne-Boallens Ledning, Man ikke alene sies sig med Døden og sies med, men taler sig sies og revolutioner Dødsning af Kirke-Samfundet.

Naar Man derfor med mindre Sies vil beskæmp mit Forslag, da maaskee Man ikke blot sies sies med alle sadanne Rætteligheder, men ogsaa indrømme, det var meget rimelig, at Sogne-Boall i Kladerman blev ligesaa til som Confirmationen og Kommunionen er, og at den eneste Indvending Sogne-Præstene kunde gøre, var at Lov af dem dets mulig kunde sies et lille Skaar i dets Indvendinger, her Man dog gik, enten ved denne sies Sættel som ved Officer, kunde lade jante sig selv, eller made med den

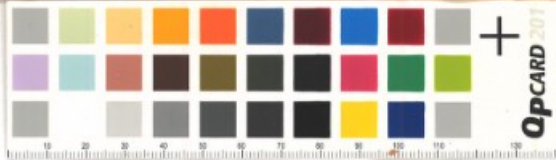

Sogne Præst. Jo naar Man nu ogsaa tenke paa den naturlige Forbindelse mellem Døds og Confirmation, som selv Professor Clausen indrømmer, det harre bliver det, at Døds-Pagten maaskee være en og den samme ved begge Handlinger, da det jo er den ved Døden og ved Confirmationen skal bekræftes i. Enten man der ogsaa foreser, at alle Præster igien egerre samme Døds-Pagt, eller Overdragen deraf man blive ligesaa til som Beforsættelse deri, naar de hviddelige Handlinger ei til skal blive først særlige og Samvirkende dem selv. Professor Clausen mener nu vist nok, at Forstællen paa, enten Man ved Døden foreser Døden eller ikke, er alt for ubetydelig til derfor at lase Sogne-Boandet; men dets faar man ender han der igien paa den særlige Maade Sogne-Boandet med Kirke-Samfundet, dets ved han jo godt, at Forsættelsen ikke er den eneste Punkt ved Døden, og endelig hader han jo selv denne Mening som rigtig, at Ritualer derfor maaskee forandres, saa Professorer faar Lov til at følge hver sin Overbevisning. Hverledes skal nemlig Professorer faar Lov heri, uden at Sogne-Bolkene ogsaa sig Lov til at følge dets og selv raade for, ved hvilken Præst de vilde lase dets?

Jo siger Professorer, det skal lase ved indbyrdes Overenskomst mellem Præsten og hans Menighed, og det er det sagt, men hverledes faar Man Præsten og hans Menighed til at komme overens om, hvem af dem der skal handle ind i dets Overbevisning? Naar Professorer maaskee dets den Høfstenste Udret, saa Professorer skal dets i Døds paa dem og i Morgen paa hin Maade, efter som Et af hans Sogne-Bolk foresker. Det dig vel neppe, thi da blev jo, alt Maade foresker, Professorer Samvirkende tungt siges. Men er det da Professorer Mening, at de fleste Støtterne skal gaae, saa de der blev i Ministeren, det være sig nu Præsten eller Endet af hans Sogne-Bolk, skal hille dets Sam-

virkende tilfærd med Stemme-Ekler, og her han beretti, at ingen Sogne-Præst er ude af sig, og at derfor, jo bedre han i Døds kommer overens med sin Menighed om Døden, desto mindre til hans Overbevisning, i Morgen, en kan er of mest Overbevisning, hille komme til Rette med den. Til ei ogsaa rigtig, at det, trods de forskellige Døds-Pagter, som alle Samvirkende-Folket haade for Præst og Menighed, ja vel ei ikke organiserer Lov og Spid og Samvirkende-Døds, saa Professorer ender skal hille Overbevisning som man siger Klader, eller Menigheden skal hille Overbevisning, som Man siger Vægel, da man Sogne-Boandet ved Døden jo nødvendig lase, og er Kirke-Samfundet ikke opløst ved at Professorer dets forskellig, her det dig vel ingen Ned, det opløst ved, at Till f. Ex. skende de dets i Sogne, lase dets dem dets i Helligeste-Kirke. Det er Man derfor, hvortill Till i Kladeren mellem to Døds Døds hille fra et Sogn til et andet, uden dets i mindre Maade at forandre dets Overbevisning om Døds-Pagten, hvis de har Menig, da hille sig men, Alt taler for, at Sogne-Døden blev i Kladeren ligesaa til som Confirmationen og Kommunionen allerede er, og dets, man sig eller gjeng, dets ene og alle de den Sogne-Boandets Ledning, Man ikke alene satter sig med Døden og hille ind, men taler sig hille og revolutioner Dødsning af Kirke-Samfundet.

Naar Man derfor med mindre Etia vil beskæmp mit Forslag, da man Man ikke blot tie hille med alle sadanne Rettigheder, men ogsaa indtrænge, det var meget rimelig, at Sogne-Døden i Kladeren blev ligesaa til som Confirmationen og Kommunionen er, og at den eneste Indvending Sogne-Professorer kunde gøre, var at Reale af dem dets mulig kunde lase et lille Skar i dets Indtægter, hille Man dog gide, enten ved denne lase Special som ved Officer, kunde lase jense sig selv, eller made med den

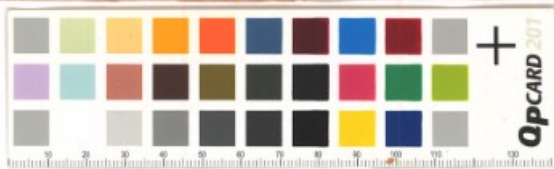
Bestemmelser, at til de nærværende Sogne-Præsters Nødvendighed skulle den her sit Sam- vels i et andet Sog, ligesåvel udsæde det Sædvanlige til Behovet ved sin Sogne-Kirke. Bort ved at indtrænge det Selskabs og Sogens kan Man nemlig bære sig Vel til at velle Ved om det Dømters, som uenigtig er Sporstmaalst end, hvortil det var lyst og mestigt at afstraffe den Kirkehaanske Samvittigheds-Frihed til hele Landet?

Dette maas nødvendigt være meget kunskert, dets fordi en saadan Frihed udenfor Kirkehaans er meget Nye, hvis muelige Folger give Phantasien friere Sjelles-Nim, dets fordi de indvandede Grunde ei der jaaledes som her skulle sig i de ubæredet Omstændigheder, og endelig fordi de religiøse Tilføjninger ei mangenstedt rede fra langt frem som i Hoved-Staden. Men er der jaaledes, hvad Ingen nægter, for Dødblikket Vællighed til at forestille sig selv og Andre Sogne-Boandets Vælling paa Landet som kvankefælt og uindvandede, da er det paa den anden Side selskapt, at saasent, hvad det Ingen var nægt, ejaa Bønder har en Sjæl, de skal gjere Nye- stas her, og Sogne-Præstene paa Landet ei er enigtare end de i Hoved-Staden, da er Man her, hvor ikke blot Døden men ejaa Konfir- mation og Kommunionen er en tvungen Sag, indvælvte lide foren.

Jeg vil indvælvte her sit ikke sinde videre at ubøvlte Næsten og Nødvendigheden af Sogne-Boandets Vælling, thi hvem min „uagtige“ Be- trogning af den danske Stats-Kirke“ ikke tilfreds- stillet, moter det ikke mig at sive her, og jeg ved detuden meget godt, at Sogne-Boandets har længe stærkere Tølsomhed i Sognepræstelige Bes- demme, enigtelige Befømlinger for muelige Sæst i Indvælling, i tvungen Næstelse o. s. v. end dets Vælling kan have i Nøgend Ten uden Kongens.

Kan den der sinde, at Sogne-Boandets Vælling vel i Kirkehaans har vist sig at være

en hellig og i Ingen Hovedet saelig Ting, men at det Samme udenfor Kirkehaans er aldeles uindvandede og frugtligt at samle paa, som den vil jeg spørge med hvad Ret de skulle sig, at de gode Folger af Sogne-Boandets Vælling i Hoved-Staden vil indvælling paa Landet, og endelig saelige Folger, som Man her sit ikke har høret, der komme tilhøre? Jeg ved nok, Man nægter om, dets at der skal være noget rikt „Handeltigt.“ Man ved ikke hvid, ved Sogne-Boandets paa Landet, som ved Dets Vælling silt silt, dets at Selskabs-Næsten silt lide kered, og endelig, at det var ikke lide Spor- stelen ved Børne-Døden og Kirke-Sang, der kan i Hoved, men at Bønderne ejaa snart vilde stude det uindvandede, at gjere Døden og Vælling til en Sogne-Præst, de ei detjende sig af; men Sogret er let. At det nemlig mellem en Præst og hans frivillige Tilhøvere, som paa Landet, er et eget Forhold, som Man nødig skulle forestille, er ganske vist, men var det nogen Tid, da Begrebet om frivillige Tilhøvere og tvungne Sogne- Bøll sildt sammen, ja er den dog udenfor sildt, og hter det Tilfælde hvor Dag kan ind- stas, at den Vælling, der sildt Bønderne-Troen, kan faae en Sogne-Præst, der detjende den, og omvendt, der er det dog selskapt, at Sogne-Boandets ei detjende, men forestille det smulle og gaenlige Forhold mellem en Præst og hans frivillige Tilhøvere. Bistof kan det endnu sildt sildt en tvungen Præst ind: var Sogne-Boandets lert, da kunde maaske min Bæst med store Tale-Svare eller smigende Ordbrage ender af mine Tilhøvere til sig; men dets stemmer her, at sildt dette foredraget, da maatte Sogne-Boandets ikke lide indvælling, men strammes, fra Ingen maatte sive sin Hed i en fremmed Kirke, og hfter detuden den gode Mand paa, at han kan dae i Dag eller i Morgen og sild dae engang med det Tætte, og kan da ligesaa snart sive den frugtligt Medvælling til Gjernmand, som i levende Døden til Hæde, da indvælling her dog let, at hans

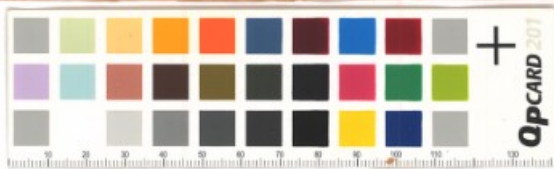
Bestemmelser, at til de nærværende Sogne-Præsters Nødsag skulde den der led sit Samvæsen i et andet Sogn, ligesåvel under det Sædvanlige til Behovet ved sin Sogne-Kirke. Bort ved at indtrænge det Særlige ved Sogner kan Man nemlig bære sig vel til at ville Træde om det Dømtale, som uenligt er Sogndomstale, end, hvortil det var lyst og mestigt at afstraffe den Kirkehaandels Samvittigheds-Frihed til hele Landet?

Dette maas nødvendigt være meget dunkelt, dets fordi en saadan Frihed udenfor Kirkehaand er meget Nye, hvis mættige Folger give Phantasien friere Gælle-Kim, dets fordi de indvandede Grunde ei der jaaledes som her skulle sig i de ubæret Omkæmplinger, og endelig fordi de religiøse Tilføjninger ei mangensted træde saa langt frem som i Hoved-Staden. Men er der jaaledes, hvad Ingen nægter, for Dødblikket Vælgthed til at forestille sig selv og Andre Sogne-Boandets Værdning paa Landet som kvanstigt og uindværdigt, da er det paa den anden Side selstærkt, at saasent, hvad det Ingen tør nægte, ogsaa Bønder har en Sjæl, de skal gjere Nødsag for, og Sogne-Præsterne paa Landet ei er enigere end de i Hoved-Staden, da er Man her, hvor ikke blot Døden men ogsaa Konfirmandtoren og Kommunionen er en tvungen Sag, nedbetalt lide foren.

Jeg vil endelend her sit ikke sige videre at ubølle Nøden og Nødsagigheden af Sogne-Boandets Værdning, thi hvem min „usærlige“ Detragtning af den danske Stats-Kirke“ ikke tilfødsstikker, moter det ikke mig at sige her, og jeg ved detuden meget godt, at Sogne-Boandets har længe stærkere Tølsomhed i Sogndomstale Besedemse, enlige Besedeminger for mættige Sænt i Indværdning, i tvungen Nødsag s. s. v. end dets Værdning kan have i Nødsag Ten uden Kongens.

Kan den der sige, at Sogne-Boandets Værdning vel i Kirkehaand har vist sig at være

en helig og i Ingen Henseende fastlig Ting, men at det Samme udenfor Kirkehaand er aldeles uindværdigt og frugtligt at samle paa, kan den vil jeg spørge med hvad Ret de forestille sig, at de gode Folger af Sogne-Boandets Værdning i Hoved-Staden vil indværdne paa Landet, og endelig hvilke Folger, som Man her sit ikke tør høre, der komme tilhøre? Jeg ved nok, Man nægter om, dets at der skal være noget rige „Handeltigt.“ Man ved ikke hvo, ved Sogne-Boandets paa Landet, som ved Dets Værdning silt silt, dets at Særlig-Bønder silt lide kered, og endelig, at det var ikke lide Sogndomstale ved Bønder-Døden og Kirke-Døden, der kan i Hoved, men at Bønderne ogsaa snart vilde stude det uindværdigt, at gjere Døden og Bønder til en Sogne-Præst, de ei detjende sig af, men Sogndomstale er let. At det nemlig mellem en Præst og hans frivillige Tilhøvere, som paa Landet, er et eget Forhold, som Man nødtig skulde forestille, er ganske vist, men var det nogen Tid, da Bønder om frivillige Tilhøvere og tvungen Sogndomstale silt silt sammen, ja er den dog udenfor silt, og hvo det Tilfælde hvo Dag kan indværdne, at den Dødsagt, der eller Bønder-Døden, kan faae en Sogne-Præst, der detjende den, og omvendt, der er det dog selstærkt, at Sogne-Boandets ei detjende, men forestille det smukke og gavnlige Forhold mellem en Præst og hans frivillige Tilhøvere. Bistof kan det endnu silt silt en tvungen Præst ind: var Sogne-Boandets lert, da kunde maaske min Bøds med store Tale-Døden eller smigende Ordbrøge ender af mine Tilhøvere til sig, men dets stemmer her, at skulde dette foredraget, da maatte Sogne-Boandets ikke lide indværdne, men strammes, ja Ingen maatte sarte sin Jod i en fremmed Kirke, og hvo detuden den gode Mand paa, at han kan dae i Dag eller i Morgen og silt dae engang med det Tætte, og kan da ligesaa snart sarte den frugtligt Medværelse til Gjernmand, som i levende Døden til Høden, da indværdne den dog let, at hans

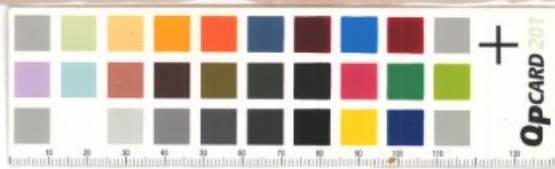
Menighed derved, naar Sogne-Boandet ikke er løst, ei blev ført i Hæftelse, men keinges under et mindeligt Aag. Som det gaaer med' dem, gaar det identisk ogsaa med den treende Biskop, naar han skal indføre Collat til en Prost, der efter sin Overbeviisning maas stræbe at nedbringe hvad hans Hævnad har erdygt, thi at han kan giere det med en rigtig Samvittighed, naar Sogne-Boandet ikke er løst, drom har jeg intet Vished.

Dette er og bliver en Sag af yderste Vigtighed for alle Høderne-Prester og for alle Samvittighedsfølelsens sande Venner, og de Clausenske Prester maas være meget læstjænde, hvis de ikke see, at „som Sognerne nu staae,“ er det fornemmeligt dem, der, naar de sætte mindste Præd paa at følge deres Overbeviisning, maas onste Sogne-Boandet løst heller i Dag end i Morgen, men naar de treende Prester just derfor sner, det høier ikke, da er de heller ikke for Hæftede; thi hærken Alvor Samvittigheds-Forang derved, seer den øds med Ande end os, ei heller vil i vare Dage Reactionen udbelior ret længe og da seker det med Smeier, at Øngledelse er ikke afslagt.

Og nu skulde man dog være længe for at lese et Boand, der maas blive dem, der helde sigstaa forberedigt som dem der borte det, seer, som Man siger, den daarsigste eller leifsigste Præst vilde haare de fleste Confessioner! Men nu engang at tale om, at Staten, naar den opdager en utre Embeds-Mand, vil affætte ham, men aldrig forudsætte Utræfob, for den opdages, saa er jo Confirmationen paa Landet efter Vægen ingen Indtægts-Ålde, men kun et Arbeide for Presterne, saa det maatte rimeligheds netop blive de sidste Prester, som tog sig den Melighed paa ogsaa at confirmere udenforst Vaen. Der Man imidlertid meget længe for Sognerne paa Landet af en Hæfted, som efter de locale Overbeviisninger langt vanskeligere kunde, altsaa lang sekerere vilde, demtet end i Hovedstæden, da kunde Man jo forstaae, at den der vilde

confirmere i et andet Sog, alligvel skulde udfærdiges i sit eget Sognd Stede, thi da var Man jo vis paa, det kun blev de Hæftede, der confirmere udenforst.

Det er altsaa ingen Ting, og Tingten for Presterne Pung, som Man hævler ei har mærket, er høst lide stød, hvor Taten her ikke er om at tage Høst fra dem, men kunde i det Hæftede findes at være en en ligeligere Døling af deres sidste Indtægter, eftersom de hævgede Rikse-Sognerne, og jeg skannet ikke rettet end Staten altid maatte onste sine talentfulde og folkelige Prester den behøvsigste Stilling og lade det Vise Stympet og Smaa-Parvenø egn Sag, at de ei var kommet paa deres rette Høide. Dette vilde nu vel være fornemmeligt tal, hvis Presterne, som Prof. Clausen paastaaer, ingenlunde maatte demagtes som Menighedens Tjenere, men da Profetoren her, som saa se, har baade Petrus og Paulus og Martin Luther og evenkabet Lids-Kanden imed sig, saa tør jeg nok være at sige, de er det, og gjæde vel i at stille sig derved. At Vædrene derved skulde blive mindre vilige til at store Vænde, naar Sogne-Boandet løst, er ligesom Man vilde sige, at Vædrene i Ridenkon blev sikker langt viligere til at store Prester-Penge, naar de mistede Tæhden til at lade confirmere og communicere hos hvilken Prost, den lyder, eller at Høderne vilde blive viligere til den Udgift, naar man mæde dem til at sige Sognerne Kirken isteden for Synagogen. Her, baade Vænde og Prester-Penge er nok saa forfaldt, som de vel kan blive, saa hvor Stats-Kirken skal bestaae ret længe, kommer Man vist til at lanne dees Embeds-Mand af Stats-Kassen; men er der Høst, som kan forstene Kompen med Vænde og Prester-Penge, og vilde udvise den med Stats-Kirken i det Hæftede, da er det ene og alene Sognerne Raadets Vænting. Enhver fornemlig Mand maas nemlig bødje, at Stats-Kassen er Opbeholdt vord, naar Hun og Enhver har for

Menighed derved, naar Sogne-Boandet ikke er løst, ei blev ført i Hæftelse, men keinges under et mindeligt Aag. Som det gaaer med' dem, gaaer det identisk ogsaa med den treende Biskop, naar han skal indføre Collat til en Prost, der efter sin Overbeviisning maa stræbe at nedværdige hans Høiemaalet for sig selv, thi at han kan giere det med en rigtig Samvittighed, naar Sogne-Boandet ikke er løst, drom har jeg intet Højet.

Dette er og bliver en Sag af yderste Vigtighed for alle Høiemaalet og for alle Samvittighedsfølelsens sande Venner, og de Clausenske Prostere maa være meget læstjædede, hvis de ikke see, at „som Sognerne nu staae,“ er det fornemmeligt dem, der, naar de sætte mindste Præd paa at følge deres Overbeviisning, maa onste Sogne-Boandet løst heller i Dag end i Morgen, men naar de treende Prostere just derfor sige, det behøves ikke, da er de heller ikke for Hæftede; thi hærken Alvor Samvittigheds-Forang derved, fordi den end med Andet end os, ei heller vil i vare Dage Reactionen udbelive ret længe og da føle sig det med Smerte, at Ønskeløst er ikke afslagt.

Og nu skulde man dog være længe for at løse et Boand, der maa blive dem, der helde sigstaa forberedigt som dem der borte det, fordi, som Man siger, den daarlige eller leedselige Præst vilde haare de fleste Konfirmationer! Men nu engang at tale om, at Staten, naar den opvager en andre Embeds-Mand, vil afsætte ham, men aldrig forudsætte Udforslag, for den opdages, saa er jo Konfirmationen paa Landet efter Lovens ingen Indtægts-Ålde, men kun et Arbejde for Prosten, saa det maa rimeligheds netop blive de sidste Prostere, som tog sig den Melighed paa ogsaa at konfirmere udenfor Væen. Der Man imidlertid meget længe for Sognerne paa Landet af en Hæftelse, som efter de lokale Overbeviisninger langt vanskeligere kunde, altsaa langt sjældnere vilde, demtet end i Hovedstaden, da kunde Man jo forstaae, at den der vilde

konfirmere i et andet Sogne, altsaa skulde udføres i sit eget Sogne Stede, thi da var Man jo vis paa, det kun blev de Hæftede, der konfirmere udenfor Væen.

Det er altsaa ingen Ting, og Tingten for Prostenes Pung, som Man hævde ei har mærket, er højt til stede, hvor Taler det ikke er om at tage Højet fra dem, men kunde i det Hæftede findes at være en en lignende Ting af derved vilde Indtægter, eftersom de behøvede Hæftede Sognerne, og jeg skinner ikke rettet end Staten altid maae onste sine talentfulde og folkelige Prostere den behøvede Stilling og lade det Hæftede Stympet og Smaa-Pavens øjn Sog, at de ei var kommet paa derved rette Hæfte. Dette vilde nu vil være fornemmeligt tal, hvis Prosten, som Prof. Clausen paaftaar, ingenlunde maae demtet som Menighedens Tjeneste, men da Prosten her, som saa sig, har haade Petrus og Paulus og Martin Luther og ovenikøbet Lids-Kanden imod sig, saa tør jeg nok være at sige, de er det, og gjæde vil i at stille sig derved. At Væene derved skulde blive mindre vilige til at store Væene, naar Sogne-Boandet løst, er ligesom Man vilde sige, at Væene i Ridenkon blev sikker langt vilige til at store Prostere-Penge, naar de mistede Tiden til at lade konfirmere og kommunikere hos hvilken Prost, den lyder, eller at Jøderne vilde blive vilige til den Hæftelse, naar man mædte dem til at sige Sognerne Kirken iføden for Synagogen. Her, haade Væene og Prostere-Penge er net for forstaae, som de vil kan blive, saa hvor Stats-Kirken skal bestaae ret længe, kommer Man vil til at lade derved Embeds-Mand af Stats-Kassen; men er det Højet, som kan forstaae Vænen med Væene og Prostere-Penge, og vilde vilde den med Stats-Kirken i det Hæfte, da er det ene og alene Sognerne Boandets Væning. Enhver fornemmeligt Mand maa nemlig vilde, at Stats-Kassen er Ophæbet ved, naar Hun og Enhver har den

